

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul prezentului act normativ

LEGE

**pentru modificarea și completarea Legii nr.416/2001
privind venitul minim garantat**

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Reducerea sărăciei este un obiectiv major. Cu atât mai mult fiind de actualitate și în actuala perioadă de criză financiară. În Programul de Guvernare pentru perioada 2009-2012 printre principalele măsuri pentru reducerea impactului crizei economice și financiare asupra economiei și grupurilor vulnerabile se regăsește și asigurarea venitului minim garantat ca formă de protecție a celor mai vulnerabile categorii ale populației.

În anul 2001 a fost adoptată Legea nr.416/2001 privind venitul minim garantat care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2002 și care reglementează acordarea ajutorului social pentru asigurarea unui venit minim pentru toți cetățenii și se bazează pe testarea veniturilor populației.

Legea nr.416/2001 a fost modificată în anul 2006 prin Legea nr.115/2006 fiind îmbunătățite unele prevederi în scopul asigurării unei mai bune acordări a dreptului.

Deși nivelul venitului minim garantat a fost permanent indexat cu rata inflației, acesta a rămas totuși prea scăzut pentru a oferi familiilor cele mai sărace o protecție socială adecvată, acoperind mai puțin de 35% din volumul necesar pentru satisfacerea nevoilor de bază (conform unor studii efectuate de Banca Mondială). Din acest considerent, în anul 2009 a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2009 prin care nivelul venitului minim garantat s-a majorat cu 15%, iar pentru plata drepturilor de ajutor social s-a stabilit susținerea integrală din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și nu din bugetele locale, cum era reglementat inițial.

Dreptul la ajutorul social, potrivit prevederilor legii, precum și plata acestuia se asigură de primar. Ajutorul social se acordă tuturor persoanelor singure și familiilor sărace, lipsite de mijloace de subsistență, ca diferență între veniturile realizate de aceștia și nivelul venitului minim garantat prevăzut de lege.

Cu toate că a constituit un program cu impact pozitiv asupra scăderii sărăciei, în corelare cu alte măsuri active de ocupare, dar și cu diversificarea măsurilor de asistență socială, totuși aplicarea a fost deficitară în sensul în care sub 30% din

populația săracă a fost acoperită de ajutorul social (conform datelor din Ancheta Bugetului pe Gospodarie).

De asemenea, din datele statistice monitorizate la nivelul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, în ultimii ani a rezultat faptul că față de drepturile aprobate, în medie, doar 70 – 80% au fost plătite beneficiarilor de drept. Această situație s-a menținut și după adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2009.

Astfel, conform raportărilor transmise de primarii, în anul 2009 au fost aprobate prin dispoziții ale primarilor un număr mediu de 280.000 ajutoare sociale. Dintre acestea au fost plătite, în medie 219.000 ajutoare reprezentând 79% din total. Sumele aprobate au fost în valoare totală de 546,1 milioane lei, însă plățile efectuate au fost de numai 414,6 milioane lei, reprezentând 76% din total. Chiar dacă începând cu luna iulie 2009, sumele pentru plata ajutorului social au fost furnizate integral din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, raportul dintre plățile efectuate și drepturile aprobate a fost pe perioada iulie – decembrie 2009 de 71%.

În anul 2009 a fost realizat un sondaj de monitorizare a cheltuielilor bugetare, la solicitarea M.M.F.P.S. și a M.F.P, cu susținerea Băncii Mondiale, sondaj care relevă problemele în aplicarea programului de acordare a ajutorului social, de natură instituțională, administrativă și financiară.

Cel mai important aspect rezultat este acela că, cităm: "Întârzierile care există uneori în plata lunară a acestei prestații sociale constituie o problemă pentru beneficiari. Frecvent se întâmplă ca banii să fie dați de către Primărie la două sau trei luni ceea ce pune beneficiarii într-o reală dificultate. De asemenea sunt situații în care Primăria plătește beneficiarilor doar în procent de 40% sau 50% drepturile cuvenite prin legea VMG. Activitatea de control desfășurată de Inspekția Socială reușește să reglementeze aceste situații, dar nu în timp util pentru beneficiarii direcți."

De asemenea, un aspect important desprins din efectuarea sondajului este acela că problemele respondenților intervievați sunt complexe și de cele mai multe ori ar necesita, intervenție, asistență multi-instituțională.

Având în vedere cele prezentate, se impune luarea măsurilor legislative necesare și modificarea Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, astfel încât principiul pe care se bazează această lege, respectiv acela de garantare a unui venit minim oricărui cetățean, să fie respectat.

2. Schimbări preconizate

Prin proiectul de lege alăturat se propune modificarea Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare și reglementează următoarele:

- Preluarea plății ajutorului social de către Agenția Națională Pentru Prestații Sociale prin agențiile teritoriale pentru prestații sociale, începând cu anul 2011, ceea ce va garanta plata acestui drept;
- Stabilirea dreptului la ajutorul social se va realiza, în continuare, de către primari, prin dispoziția acestora bazată pe cererea și documentele

doveditoare depuse de solicitant, precum și pe ancheta socială efectuată de serviciul de specialitate, iar plata dreptului se va aproba prin decizia directorului agenției teritoriale pentru prestații sociale;

- Stabilirea documentației necesare în vederea asigurării plății drepturilor de ajutor social și a formelor de comunicare a informațiilor necesare între primari și agențiile teritoriale pentru prestații sociale;
- Menținerea efectuării orelor de lucrări în interesul comunității;
- Completarea cu prevederi referitoare la măsuri de sancționare a primarului în caz de nerespectare a prevederilor legale
- Suspendarea ajutorului social în situația familiilor și persoanelor singure care nu își îndeplinesc obligația de a aduce din 3 în 3 luni adeverința de la agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă sau care nu realizează orele de lucrări sau acțiuni de interes local, precum și în cazul celor care din 6 în 6 luni nu prezintă declarația pe proprie răspundere privind componența familiei și a veniturilor realizate de aceștia, însoțită de o adeverință cu privire la veniturile realizate supuse impozitului pe venit;
- Încetarea acordării ajutorului social în cazul în care solicitantul refuză să furnizeze informațiile necesare pentru întocmirea anchetei sociale;
- Exceptarea de la obligațiile prevăzute de lege în sarcina beneficiarilor de ajutor social a persoanelor care asigură creșterea și îngrijirea a unuia sau a mai multor copii în vârstă de până la 7 ani și până la 18 ani în cazul copilului cu handicap grav sau accentuat, dovedit prin certificat eliberat de Comisia pentru protecția copilului sau care asigură îngrijirea uneia sau a mai multor persoane cu handicap grav sau accentuat, sau persoane vârstnice dependente care nu beneficiază de asistent personal sau îngrijitor la domiciliu, în condițiile legii;
- Asigurarea accesului la serviciile de sănătate prin preluarea implicită a plății contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele din familiile beneficiare de ajutor social;
- Stabilirea unor proceduri tranzitorii privind asigurarea continuității dreptului pentru beneficiarii ale căror drepturi au fost stabilite anterior intrării în vigoare a modificărilor legislative propuse prin prezenta lege;
- Asigurarea fondurilor necesare pentru plata ajutorului social prin includerea acestora în bugetul alocat Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Totodată, având în vedere prevederile Legii nr.260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren sau inundațiilor prin care se reglementează faptul că în cazul beneficiarilor de ajutor social, sumele reprezentând prima de asigurare se suportă din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, pentru asigurarea unei protecții sociale suplimentare, prin proiectul de lege se propune ca plata acestora să fie efectuată de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Având în vedere faptul că Legea nr.260/2008 reglementează acordarea primei din aceleași surse ca și ajutorul social, proiectul de lege alăturat propune ca plata primei de asigurare să se efectueze din

drepturile de ajutor social și nu implică efort bugetar suplimentar.

Trecerea plății ajutorului social de la nivelul primăriilor, la nivelul A.N.P.S.
are următoarele avantaje:

- Separarea funcției de plată de cea de stabilire a eligibilității este un principiu important în practica prestațiilor sociale moderne, element important de eliminare a erorilor, fraudei și corupției
- Un astfel de sistem va permite o mai bună monitorizare, evaluare a programului și o mai bună evaluare a întregului sistem de prestații sociale
- Plata drepturilor stabilite se va efectua 100% ceea ce este în concordanță cu denumirea generică a programului de "**venit minim garantat**", alături de celelalte drepturi asigurate din bugetul de stat cum ar fi alocația de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului sau prestațiile acordate persoanelor cu handicap
- Prin plata contribuției de asigurări de sănătate și a primei de asigurare a locuinței se vor asigura și pentru această categorie de populație accesul la serviciile de sănătate, precum și acoperirea riscurilor de incendii, inundații și alte dezastre

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al prezentului act normativ

1. Impact macro-economic

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

1^1. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impact social

Reglementările cuprinse vor asigura:

- Garantarea plății drepturilor de ajutor social stabilite
- Surse financiare din care să se asigure plata integrală a drepturilor de ajutor social
- Diminuarea sărăciei și prevenirea riscului excluziunii sociale
-

4. Impact asupra mediului

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) - în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Me- dia pe cin- ci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. sume defalcate din TVA b) bugete locale						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii iii. asistență socială b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii		12.000 + 731.800	9.000 731.800	9.000 731.800	9.000 731.800	
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale		+743.800 - 743.800	+740.800 -740.800	+740.800 -740.800	+740.800 -740.800	
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale		+743.800 - 743.800				

4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	Suma de 743,8 milioane lei a fost prevăzută în anexa nr.5 la Legea bugetului de stat pentru anul 2010, pentru a fi alocată bugetelor locale în vederea plății ajutorului social în condițiile Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2009					
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Ajutor social mediu = 170 lei Număr mediu lunar beneficiari = 301.000 X 12% (majorare estimată) = 340.000 familii și persoane singure Sume necesare lunar = 340.000 X 170 lei = 57,8 milioane lei Sume necesare anual = 57,8 X 12 = 693,6 milioane lei Taxe poștale = 693,6 X 1,3% = 9 milioane lei Contribuție asigurări sănătate = 693,6 X 5,5% = 38,2 milioane lei Total sume necesare anual = 740,8 milioane lei Sume necesare pentru modificarea programului informatic pentru asigurarea plății ajutorului social prin Agenția Națională pentru Prestații Sociale = 3 milioane lei					
7. Alte informații:						
Secțiunea a 5-a						
Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare						
11. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ): <i>a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; După aprobarea prezentei legi vor fi modificate corespunzător prevederile Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.416/2001, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1010/2006</i> <i>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.</i>						
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare: Prezentul act normativ nu se refera la acest subiect.						
3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect						
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene: Prezentul act normativ nu se refera la acest subiect.						
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale Prezentul act normativ nu se refera la acest subiect.						
6. Alte informații						

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Prezentul act normativ a fost elaborat cu consultarea experților Băncii Mondiale.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Prezentul act normativ nu se refera la acest subiect.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Prin adresa nr. E149/28.05.2010, proiectul de act normativ a fost transmis spre analiză structurilor asociative ale autorităților publice locale (Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România și Asociația Comunelor din România), în vederea formulării de observații și propuneri. În perioada iunie – iulie 2010 au fost primite observații din partea autorităților publice locale, ca urmare a procedurii de consultare a structurilor asociative. Propunerea transmisă de Primăria Municipiului Iași, în data de 3.06.2010, a fost introdusă în textul proiectului de Lege la art. 6 alin.(7) și se referă la posibilitatea ca planul de acțiuni sau lucrări de interes local întocmit de primari, pentru repartizarea orelor de muncă în folosul comunității, să poată fi reactualizat pe parcursul anului și reaprobat prin hotărâre a consiliului local, în funcție de solicitările venite din partea instituțiilor partenere în organizarea și evidența orelor de muncă. De asemenea, propunerea transmisă de membrii Asociației Municipiilor din România în data de 19.07.2010 a fost introdusă în textul proiectului de Lege la art. 14¹ alin.(1), (2) și (5) și se referă la obligația titularului de ajutor social de a depune, din 6 în 6 luni, pe lângă declarația pe proprie răspundere privind componența familiei și veniturile realizate și a unei adeverințe eliberată de autoritatea competentă cu privire la veniturile realizate supuse impozitului pe venit. Majoritatea propunerilor transmise de autoritățile publice locale care nu au fost preluate în proiectul de Lege, se referă la aspecte care trebuie incluse în Normele Metodologice de aplicare a prevederilor acestui proiect de Lege și vor fi analizate la următoarea modificare a acestora, respectiv:

- modul de întocmire a anchetei sociale;
- reanalizarea criteriilor de acordare a ajutorului social;
- modalitatea de eliberare a adeverințelor de către AJOFM;
- modul de organizare a plății ajutorului social, ș.a.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Prezentul act normativ nu se refera la acest subiect.

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ a avizat favorabil prezentul act normativ cu avizul nr. 1055/19.08.2010
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

6. Alte informații Proiectul de act normativ nu a putut fi supus dezbaterii **Comisiei de Dialog Social** de la nivelul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, compusă din reprezentanți ai patronatelor și sindicatelor și reprezentanți ai Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale. Comisia de Dialog Social nu s-a întrunit datorită lipsei participanților.

Secțiunea a 7-a**Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea prezentului act normativ****1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ**

Proiectul act normativ a fost elaborat cu aplicarea prevederilor Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se refera la acest subiect.

3. Alte informații Actul normativ prezentat a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.**Secțiunea a 8-a****Măsuri de implementare****1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente****2. Alte informații**

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art. 76 alin. (3) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU

EMIL BOC

